

Κείμενο 1

1939: Κηρύσσεται νεκρή η «βασίλισσα των αιθέρων» Αμέλια Έρχαρτ¹

Το άρθρο που παρατίθεται αποσπασματικά γράφτηκε από την Κορίνα Φαρμακόρη και δημοσιεύτηκε αναθεωρημένο στο περιοδικό Lifo στις 5-1-2021 (ανάκτηση από <https://www.lifo.gr/san-simera/1939-kiryssetai-nekri-i-basilissa-ton-aitheron-amelia-erhart>)

Η Αμέλια Έρχαρτ γεννήθηκε στις 24 Ιουλίου 1897 στο Άτκινσον του Κάνσας [...]. Παιδί δραστήριο και ζωηρό, κρατούσε για τον εαυτό της τον ρόλο του αρχηγού και περνούσε το χρόνο της σκαρφαλώνοντας σε δέντρα, κυνηγώντας αρουραίους με τουφέκι και συμπληρώνοντας με τη μικρότερη αδελφή της τη συλλογή τους από «σκουλήκια, σκώρους, ακρίδες και έναν φρύνο²».

Το 1904 πραγματοποιεί την πρώτη της «πτήση»: με ένα κιβώτιο αντί για έλκηθρο βουτά από την κεκλιμένη ράμπα που ζήτησε από τον θείο της να κατασκευάσει και να στερεώσει στην οροφή του μικρού σπιτιού του κήπου. Με σκισμένο φόρεμα και πληγωμένα χείλη αναφωνεί ενθουσιασμένη: «Είναι ακριβώς όπως το πέταγμα!». Το 1908 η Αμέλια θα δει για πρώτη φορά αεροπλάνο, αλλά δεν θα εντυπωσιαστεί και θα το περιγράψει ως «ένα πράγμα από σκουριασμένα καλώδια και ξύλο και καθόλου ενδιαφέρον».

Τα οικονομικά προβλήματα της οικογένειάς της δυσχεραίνουν τη σχολική της ζωή, εκείνη όμως ονειρεύεται ένα σπουδαίο μέλλον κι έχει για συντροφιά ένα λεύκωμα με αποκόμματα εφημερίδων για επιτυχημένες γυναίκες σε ανδροκρατούμενους χώρους. Το 1916 αποφοιτά από το γυμνάσιο και κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου εργάζεται ως νοσοκόμα στο στρατιωτικό νοσοκομείο Σπαντίνα στο Τορόντο, όπου κολλά ισπανική γρίπη που της αφήνει κληρονομιά έντονους πονοκεφάλους για όλη της τη ζωή.

Το 1919 αποφασίζει να σπουδάσει ιατρική στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια, έναν χρόνο αργότερα όμως εγκαταλείπει τις σπουδές της. [...] Στις 28 Δεκεμβρίου 1920 μαζί με τον πατέρα της επισκέπτεται ένα αεροδρόμιο στο Λονγκ Μπιτς. Ο πιλότος Φρανκ Χοκς της προσφέρει μια

---

¹ Ήταν η πρώτη γυναίκα που διέσχισε πετώντας μόνη της τον Ατλαντικό.

² φρύνος: αμφίβιο που μοιάζει με τον βάτραχο.

δεκάλεπτη πτήση και η εμπειρία αυτή της αλλάζει τη ζωή: «Μέχρι τη στιγμή που ήμασταν στα διακόσια ή τριακόσια πόδια από το έδαφος, ήξερα ότι έπρεπε να πετάξω», θα πει αργότερα.

Αποφασισμένη να γίνει πιλότος, κατορθώνει να μαζέψει 1000 δολάρια για τα πτητικά μαθήματα κάνοντας διάφορες δουλειές, ακόμα και οδηγώντας φορτηγό. Στις 3 Ιανουαρίου 1921 αρχίζει μαθήματα με δασκάλα μια πρωτοπόρο αεροπόρο, την Ανίτα «Νέτα» Σνουκ. Έξι μήνες αργότερα θα αγοράσει το «καναρίνι», το μεταχειρισμένο κίτρινο διπλό με το οποίο στις 22 Οκτωβρίου 1922 θα πετάξει στα 14.000 πόδια, κάνοντας παγκόσμιο ρεκόρ για γυναίκες πιλότους. Στις 15 Μαΐου 1923 γίνεται η 16η γυναίκα που καταφέρνει να πάρει άδεια πιλότου. [...]

Τον Απρίλιο του 1928 η Έρχαρτ λαμβάνει ένα τηλεφώνημα από τον πολιτικό αρθρογράφο πλοίαρχο Χίλτον Χ. Ράιλι, που της προτείνει να πετάξει πάνω από τον Ατλαντικό ως επιβάτης, κρατώντας το ημερολόγιο πτήσης. Δέχεται αμέσως και γίνεται η πρώτη γυναίκα που διέσχισε πετώντας τον Ατλαντικό, ωστόσο απογοητεύεται από το γεγονός ότι δε χειρίστηκε ούτε λεπτό τα αεροπλάνα. «Ο Στουλτζ πραγματοποίησε ολόκληρη την πτήση - έπρεπε. Εγώ ήμουν απλά μία αποσκευή, όπως ένας σάκος πατάτες... Ίσως κάποια μέρα να το δοκιμάσω μόνη», θα δηλώσει μετά την προσγείωση. Τέσσερα χρόνια αργότερα θα πραγματοποιήσει το όνειρό της. [...]

Το επόμενο της σχέδιο είναι εξαιρετικά φιλόδοξο και θα αποδειχθεί μοιραίο: «μία πτήση την οποία θέλω περισσότερο από κάθε άλλη να επιχειρήσω – τον περίπλοκο της Γης, όσο πιο κοντά στον Ισημερινό της είναι δυνατόν», θα πει. [...]

Κείμενο 2

ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ

Το ποίημα της Χλόης Κουτσουμπέλη ανήκει στη συλλογή «Η γυμνή μοναξιά του ποιητή Όμικρον» που εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2021. Στη συλλογή αυτή η ποιήτρια αξιοποιεί τις βιογραφίες γνωστών προσώπων, υπαρκτών ή φανταστικών, μετουσιώνοντάς τες σε ποιήματα μέσα από τη δική της προσωπική ματιά.

Ονομάζομαι Άννι Έντσον Τέιλορ³.

---

³ Η Άννι Έντσον Τέιλορ, Αμερικανίδα δασκάλα, έγινε γνωστή όταν αποφάσισε να προβεί σε μια παράτολμη κίνηση στις 24 Οκτωβρίου 1901, στα 63α γενέθλιά της, καθώς βρισκόταν σε τραγική προσωπική και οικονομική κατάσταση. Η Τέιλορ, έγινε η πρώτη γυναίκα που έπεσε από τους καταρράκτες του Νιαγάρα και παρέμεινε ζωντανή, μέσα σε ένα βαρέλι.

Το 1901 έκλεισα τα εξήντα τρία.
Επέζησα από έναν καταρράκτη,
έναν γάμο, δύο κηδείες, τρεις εραστές.

Η ζωή μου βαρέλι που κατακυλά.
Ο άντρας μου παρέμεινε για μένα ένας ξένος.
Φορούσε μακριά σώβρακα
κι έσβηγε το κερί το βράδυ.
Όσο για μένα τις νύχτες ταξίδευα πολύ.
Το πρωί η νυχτικά μου πάντα λασπωμένη.
Ένα βράδυ ξύπνησα σ' άλλο κρεβάτι.
Μέσα στον ύπνο, βλέπετε,
μπερδεύει κανείς τις διευθύνσεις.
Ποια είμαι δεν έμαθα ποτέ.
Στο τάφο μου ας γράψουν:
Άννι Έντσον Τέιλορ
Η μόνη πραγματική συγκίνηση
που ένωσε ποτέ
ήταν όταν έπεσε στους Καταρράκτες.
Κι όταν έγραψε το πρώτο της ποίημα.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποια στοιχεία της προσωπικότητάς της αξιοποίησε, σύμφωνα με το Κείμενο 1, η Αμέλια Έρχαρτ, προκειμένου να ξεπεράσει τα εμπόδια στο δρόμο προς την εκπλήρωση των φιλοδοξιών της; Να απαντήσεις σύντομα σε 50-60 λέξεις.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στο Κείμενο 1 παρατηρούμε πολλές φράσεις που προσδιορίζουν το χρόνο. Να επισημάνεις από ένα παράδειγμα, στο οποίο οι προσδιορισμοί αυτοί διατηρούν α. τη συνοχή μεταξύ των παραγράφων

και β. μεταξύ των λεπτομερειών της ίδιας παραγράφου (μονάδες 6). Να εξηγήσεις την επιλογή αυτή της συγγραφέα λαμβάνοντας υπόψη το είδος του κειμένου (μονάδες 4).

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. Να σχολιάσεις τη λειτουργία του ενεστώτα στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 (Τα οικονομικά προβλήματα ... για όλη της τη ζωή) (μονάδες 5).

β. Να ερμηνεύσεις τη χρήση της μονής παύλας και των αποσιωπητικών στο χωρίο «Ο Στουλιτζ πραγματοποίησε ολόκληρη την πτήση - έπρεπε. Εγώ ήμουν απλά μια αποσκευή, όπως ένας σάκος πατάτες... Ίσως κάποια μέρα να το δοκιμάσω μόνη», θα δηλώσει μετά την προσγείωση». (μονάδες 10).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Πώς θα χαρακτήριζες το ποιητικό υποκείμενο μέσα από τα συμβάντα που εκθέτει στη «βιογραφία» του; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με αναφορά σε 3 ενδείξεις του κειμένου. (100 – 150 λέξεις).

Μονάδες 10